

Kirjaamisen kehittäjien yhteistyön merkitys tiedon laatuun

Sote-kirjaamiskoordinaattori Nanna Lönn
Prima Botnia – Hyvinvoiva Pohjanmaa Välmående Österbotten
Pohjanmaan hyvinvointialue – Österbottens välfärdsområde

Kirjaamisen kehittäjien rooli hyvinvointialueilla

- Kehittäjät toimivat sillanrakentajina eri tasojen ja näkökulmien välillä. He varmistavat, että kansalliset ohjeet, järjestelmien vaatimukset ja ammattilaisten käytännön tarpeet kohtaavat ymmärrettävällä ja toimivalla tavalla. Ilman kehittäjää eri osapuolet “puhuisivat eri kieliä”.

Mitä tämä käytännössä tarkoittaa?

- **Ohjeiden konkretisointi:** Kehittäjät tulkkavat kansalliset ohjeet, määräykset ja laatukriteerit ammattilaisten ymmärtämälle kielelle. He selittävät, miten kirjaaminen tulisi toteuttaa käytännössä.
- **Teknisten ja kansallisten vaatimusten yhdistäminen:** He selventävät, miten järjestelmät tallentavat tietoa, mitkä kentät ovat pakollisia täyttää ja miten tieto etenee kansallisiin raportteihin.
- **Ymmärrys ja vaikuttavuus:** Kehittäjät auttavat ymmärtämään, miksi kirjaamisen laatu on tärkeää ja miten se vaikuttaa asiakkaiden palveluun, päätöksentekoon ja kansalliseen ohjaukseen.
- **Järjestelmien ja ohjeiden arviointi:** He tuovat esille järjestelmien mahdollisuudet ja rajoitteet, jotta kansallinen ohjaus ja käytännön työ voidaan toteuttaa tehokkaasti.
- **Palautteen välittäminen:** Kehittäjät vievät ammattilaisten kokemuksia ja haasteita takaisin kansalliselle tasolle, järjestelmätoimittajille ja päätöksentekijöille.
- **Tiedon laadun varmistaminen:** Kehittäjä huolehtii siitä, että puutteellinen tai virheellinen data tunnistetaan ja siihen liittyvät epäselvyydet selitetään, jotta huono tieto ei jää käsittelemättä.
- **Yhteistyön edistäminen eri toimijoiden välillä:** Kehittäjä ei ratkaise kaikkia ongelmia yksin, vaan tunnistaa haasteet, selittää niiden merkityksen ja välittää vaikutukset eteenpäin.

Kehittäjät tiedon laadun tulkkeina

Kansalliset ohjeistukset

Ilman tulkkia:
ohjeet jäävät abstraktelksi

Tulkin avulla:
ohjeet konkretisoituvat
toimintamalleiksi ja
mittareiksi

Tietojärjestelmät

Ilman tulkkia: teknologia
kehittyy irrallaan
todellisista tarpeista

Tulkin avulla:
järjestelmä palvelee kenttää,
ja ammattilaiset ymmärtävät
vaatimukset

Sote-ammattilaiset

Ilman tulkkia:
kirjaaminen koetaan
rasitteena

Tulkin avulla:
ammattilaiset näkevät
tiedon yhteyden työn
valkuttavuuteen

Kehittäjät

Normien
konkretisoija

Käytännön
ja teknologian
tasapainottaja

Data

Ilman tulkkia: tieto on
runsaasti saatavilla, mutta
virhealtista

Tulkin avulla:
data jalostuu vertailukelpoi-
seksi ja käyttökelpoiseksi

Kirjaamisen kehittäjien toiminnan tasot ja haasteet

Työntekijät ja operatiivinen taso

Haasteet: Työkuorma, järjestelmien käytettävyys, epäselvät ohjeet

Kehittäjärooli: Ohjeiden ja koulutuksen tuottaminen, käytännön tukeminen, pilotointi ja jatkuva vuorovaikutus työntekijöiden kanssa, käyttöönoton tukeminen ja palautteen kerääminen

Järjestelmät ja raportointi

Haasteet: Järjestelmien yhteensopimattomuus, tiedon hajautuneisuus

Kehittäjärooli: Tekninen kehitys ja integraatiot, käyttäjatarpeiden tunnistaminen, käyttäjatarpeiden ymmärtäminen ja priorisointi, yhteistyö tietojärjestelmätoimittajien kanssa

Hyvinvointialueen tietojohdaminen

Haasteet: Riittämätön analytiikkakyvykyys, tulkinnan haasteet, resurssipula

Kehittäjärooli: Analytiikan kehittäminen yhdessä päätöksentekijöiden kanssa, datan visualisointi, käyttötarkoituksen määrittely ja tulkinnan tuki, ymmärrettävän tiedon jalostaminen

Päätäjät ja strateginen taso

Haasteet: Tietojohdamisen osaamisen vaihtelu, tiedon ymmärrettävyys, ajantasaisuuden puute

Kehittäjärooli: Vuoropuhelu päättäjien kanssa, selkeät raportit, säännöllinen palaute ja koulutus, keskustelu tiedon merkityksestä

Kansalliset rakenteet ja velvoitteet

Haasteet: Paikallisten järjestelmien yhteensopimattomuus, normien ja käytännön välinen kuilu

Kehittäjärooli: Normien konkretisointi, jalkauttaminen paikalliseen toimintaan, tulkintojen yhtenäistäminen ja jatkuva yhteistyö kansallisen tason kanssa

Pohjanmaan HVA:n matkakartta - kohti laadukkaampaa sote-tietoa

Lähtötilanne – hajanaisuus ja epäselvyys

Prosessit ja käytännöt olivat hajallaan, eikä tiedon laadun hahmottaminen ollut helppoa. Kehittäjäresurssia ei ollut. Käytössä oli useita asiakas ja potilastietojärjestelmiä. Ymmärrys tiedon laadusta oli heikko.

Muutoksen alku – yhteinen suunta

Haluttiin selkeä päämäärä ja yhteinen visio paremmasta tiedon laadusta loi pohjan kehittämiselle. Tärkeänä osana lisätä ymmärrystä tiedon laadusta organisaation kaikilla tasoilla. Raportoinnissa haluttiin priorisoida tiedon oikeellisuus ja vertailtavuus alueen sisällä.

Haasteet matkalla – kuka ohjaa ja mihin menossa?

Vastuukysymykset ja päätöksenteko olivat epäselviä, mikä korosti tarvetta selkeälle ohjaukselle ja tehokkaalle kommunikaatiolle. Yhteisen ymmärryksen puute näkyi siten, että tiedon merkitys ei ollut kaikille selvä ja kirjaamista saatettiin nähdä vain teknisenä velvoitteena. Lisäksi resurssien ja priorisoinnin ristiriidat haastavat edelleen kehittämistä: laatua halutaan, mutta aikaa tai panostuksia ei aina ole saatavilla, ja eri yksiköt saattavat kohdentaa resursseja eri asioihin. Ongelmien selvittämiseen tarvitaan aikaa, ymmärrystä, yhteistyötä ja vuoropuhelua eri toimijoiden kesken.

Kehittäjien rooli – suunnannäyttävä ja tiedon tulkki

Kehittäjät yhdistävät teknisen, sisällöllisen ja strategisen näkökulman. He tukevat yhteisen suunnan rakentamista ja jatkuvaa oppimista sekä auttavat päätöksenteossa ja palvelujen vaikuttavuuden arvioinnissa.

Kohti vaikuttavaa kirjaamista

Tiedon laatu ja ymmärrettävyys ovat nyt keskiössä. Kirjaamista tuetaan ja ohjataan osana tiedolla johtamista, ja tahtotila tiedon laadun ylläpitämiseen on koko organisaatiossa vahva. Yhtenäinen asiakas- ja potilastietojärjestelmän käyttöönotto mahdollistaa paremmin yhtenäisen kirjaamisen ja toimintatavat.

Verkostoyhteistyön merkitys:

- Tänä vuonna on tehty tutkimus tehty Sote-kirjaamisen kansallisesta verkostosta, joka on THL:n koordinoima yhteistyöverkosto ja muodostettu osana Kestävän kasvun –ohjelmaa. Verkosto tuo hyvinvointialueet yhteen kehittämään kirjaamisen laatua, näkyvyyttä ja merkityksellisyyttä sosiaali- ja terveydenhuollossa.
- Tutkimuksessa keskityttiin yhteistyön tuottamiin synergioihin

Lähteet:

Lönn Nanna (2025) Kehittämisyhteistyön synergiahyödyt. Tapaustudkimus Sote-kirjaamisen kansallisen verkoston jäsenten kokemuksista. YAMK-opinnäytetyö. Lapin ammattikorkeakoulu.

Varonen, Päivi; Forss, Susanna; Lönn, Nanna (2025) Tavoitteellinen verkostotyö kansallisen kehittämisen edistäjänä : Esimerkkinä Sote-kirjaamisen kansallinen verkosto

Tutkimuksen tuloksia:

Tutkimus vahvisti Sote-kirjaamisen verkoston merkittävän roolin kansallisena yhteistyöalustana, joka tarjosi keskeisiä synergiaetuja tiedon ja osaamisen jaon, vertaistuen ja yhteiskehittämisen kautta.

Vastaajat kokivat, että verkoston tarjoamat resurssit ovat merkityksellisiä heidän työlleen.

Hyöty jäsenelle:

- Yhteisöllinen oppiminen ja tiedonvaihto
- Kokemuksellinen tuki ja osaamisen lisääminen
- Yhteisöllinen kehittäminen ja vaikuttaminen

Hyöty organisaatiolle

- Ajantasainen tieto ja laaja-alainen ymmärrys kehittämiseen
- Kehittämistyön tuki ja kansallinen ohjaus
- Jaettu osaaminen ja hyvät käytänteet

Verkoston hyödyt (Täysin tai osittain samaa mieltä)	Yhteensä (%)
Yhteistyökumppanit	96 %
Uudet ideat ja näkökulmat	93 %
Tieto ja osaaminen	90 %
Osaamisen ja ammattitaidon kehittyminen	86 %
Tuki työn tavoitteiden saavuttamisessa	85 %
Työn haasteiden ratkaisemisessa	75 %
Uusien ratkaisujen kehittämisessä	57 %
Hyödyllisten toimintamallien ja hyvien käytäntöjen saamisessa	54 %
Verkoston hyödyllisyys kehittämistyön juurruttamisessa	39 %
Alueellisten verkostojen aktivointi	39 %

Verkostoyhteistyön merkitys tiedon laatuun

Resurssitehokkuus

- Kehittäjienyhteistyö vähentää päällekkäistä työtä ja tuo osaamista laajemmin hyvinvointialueiden käyttöön.
- Kehittäjät voivat ratkaista haasteita yhdessä, mikä tukee tiedon yhdenmukaisuutta ja laatua.

Vertaistuki ja yhteinen oppiminen

- Vuoropuhelu alueiden välillä ja kokemusten jakaminen vähentävät tulkintavirheitä
- Voidaan oppia myös toisten virheistä

Yhtenäiset käytännöt ja yhteinen ymmärrys

- Kirjaaminen ja ohjeet ymmärretään ja tehdään samalla tavalla eri alueilla

Hyvien käytäntöjen jakaminen

- Valmiita ratkaisuja ja ideoita voidaan kehittää eteenpäin

Yhteinen palaute ja vaikuttaminen

- Kehittäjät voivat jakaa havaintoja järjestelmäongelmista ja antaa kehitysehdotuksia.
- Mahdollistaa myös palautteen kansallisiin ohjeisiin ja käytännön haasteisiin.
- Tuo alueellisia epäkohtia/virheellisiä toimintatapoja esiin

Keskitetty ajankohtainen tietolähde

- Kaikki käyttävät samaa ajankohtaista tietoa – tietokatkokset, virheellisyyksien havaitseminen ja niihin puuttuminen nopeutuu, reagointikyky muutoksiin paranee

Motivaatio ja ymmärrys tiedon merkityksestä

- Kun kehittäjät ymmärtävät tiedon laadun merkityksen päätöksenteossa, palveluissa ja raportoinnissa, sitoutuminen yhteisiin käytäntöihin vahvistuu ja välittyy myös sote-ammattilaisille ja päättäjille.

Verkostoyhteistyön haasteita

1. Resurssit ja sitoutuminen

- Työn määrä sekä ajan ja resurssien rajallisuus vaikeuttavat aktiivista osallistumista.
- Sitoutuminen ja motivaatio vaihtelevaa alueittain
- Jos johdon tuki puuttuu, kehittäjät jäävät yksin → osallistuminen on satunnaista, eikä muutoksia saada vietyä käytäntöön.

2. Tietojärjestelmähaasteet

- Alueilla on erilaisia järjestelmiä ja niissä oma logiikkansa ja rajoitteensa, mikä haastaa järjestelmäriippumatonta kehittämistä
- Järjestelmien eroavaisuudet ja rajoitukset heikentävät tiedon laatua - Kehitys on hidasta ja päivityksiä ja muutoksia joudutaan odottamaan

3. Osaamisen taso ja tahtotila yhtenäisyydestä

- Kansallisia ohjeita ja rakenteita tulkitaan eri tavoin, silloin kun kansallinen linjaus ei ole selkeä
- Käyttäjien osaamisen taso ja koulutuksien erot näkyvät tiedon laadussa
- Eri alueiden organisaatorakenteet, toimintakulttuurit ja -tavat vaikeuttavat yhteisten toimintatapojen rakentamista

4. Viestintä ja yhteistyön vaikuttavuus

- Kehittäjien havainnot eivät aina välity tehokkaasti eteenpäin.
- Palautteen vaikuttavuus on hidasta, mikä turhauttaa.
- Hyvien käytäntöjen ja vertaistiedon jakaminen ei ole aina sujuvaa.
- Riski, että asiat jäävät vain "hyväksi keskusteluksi", kun tarvittaisiin linjauksia

Yhteistyöverkostoja:

- Sote-kirjaamisen kansallinen verkosto (THL)
- Perusterveydenhuollon tiedon laadun verkosto
- Sosiaalihuollon kirjaamisen verkosto Kylmähiki-ryhmä
- AVOIN Kirjaaminen ja tiedon laatu keskustelukanava

Kehittäjät tiedon laadun tulkkeina

Laadukas ja vertailukelpoinen tieto
parempi päätöksenteko, tutkimus ja seuranta

Arjen työn helpottuminen
selkeämmät ohjeet, sujuvammat järjestelmät, vähemmän päällekkäistä työtä

Kansalaisten yhdenvertaisuus
asiakkaat ja potilaat saavat saman laatutason palvelua asuinpaikasta riippumatta

Resurssien tehokkaampi käyttö
kehittämistyö jaetaan, joten ei tarvitse keksiä pyörää uudelleen jokaisella aluerella

Luottamuksen kasvu
kun tieto on läpinäkyvästi kehitettyä ja luotettavaa, se lisää sekä ammattilaisten että kansalaisten luottamusta järjestelmään

Nanna Lönn Sote-kirjaamiskoordinaattori Sote-dokumenteringskoordinator

Prima Botnia – Hyvinvoiva Pohjanmaa Välmående Österbotten

Tietojohtaminen Informationsledning

040 5313431 nanna.lonn@ovph.fi